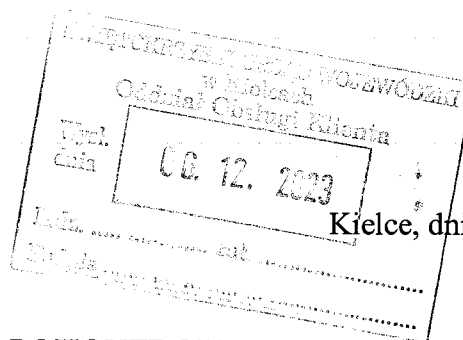

WOJEWODA ŚWIĘTOKRZYSKI

Znak: PSZ.II.431.44.2023

Kielce, dnia 06.12.2023 r.

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

**Ośrodek Pomocy Społecznej
Samborzec 43
27-650 Samborzec**

Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach, przesyła wystąpienie pokontrolne z kontroli w trybie zwykłym, która przeprowadzona została w Ośrodku Pomocy Społecznej w Samborcu w **dniach 13-14 listopad 2023 r.**, na podstawie art. 186 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1426).

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Oddziału Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Powiatowego i Województwa w Wydziale Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w składzie:

1. Pani Elżbieta Paluch – Kierownik Oddziału (legitymacja służbowa nr 05), upoważnienie nr 824/2023 z dnia 06.11.2023r.,
2. Pani Anna Konieczna – Inspektor Wojewódzki (legitymacja służbowa nr 02), upoważnienie nr 823/2023 z dnia 06.11.2023 r. – inspektor kierujący zespołem inspektorów.

Zakresem kontroli objęte zostały następujące zadania:

1. **Opracowanie i realizacja 3 – letniego gminnego programu wspierania rodziny.**
2. **Kwalifikacje asystentów rodziny i tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.**
3. **Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:**
 - a) **zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa.**
 - b) **organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających.**

4. **Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.**
5. **Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.**
6. **Koordynowanie działań, o których mowa w art. 8 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.**

Okres objęty kontrolą: od 01.01.2022 r. do dnia kontroli.

Integralną częścią niniejszego wystąpienia pokontrolnego są informacje zawarte w **Zał. Nr 1** przygotowanym przez jednostkę kontrolowaną.

Ocena skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta, w szczególności przez określenie stanu faktycznego oraz ujawnionych uchybień lub nieprawidłowości, a także zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych uchybień lub nieprawidłowości oraz wskazanie osób odpowiedzialnych za ich powstanie.

Organizacja pracy z rodziną na terenie gminy Samborzec.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Samborcu jest jednostką organizacyjną gminy Samborzec. Ośrodek Pomocy Społecznej w Samborcu funkcjonuje w oparciu o statut i regulamin organizacyjny. Statut Ośrodka ustanowiony został Uchwałą Nr XX/121/16 Rady Gminy Samborzec z dnia 31 maja 2016 roku, zmieniony Uchwałą Nr XXIX/186/17 Rady Gminy w Samborcu z dnia 30.03.2017 r. W dokumencie w § 5 pkt 5 wskazano, że ośrodek m.in. realizuje zadania wynikające z ustawy o wsparciu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz w pkt. 15 zadania z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Regulamin Ośrodka ustanowiony Zarządzeniem Nr 5/2016 Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Samborcu z dnia 12.09.2016 roku w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Samborcu, zmienionego Zarządzeniem Nr 1/2017 Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Samborcu z dnia 05.01.2017 roku. W trakcie kontroli przeanalizowano dokument stwierdzając, że w § 7 pkt 5 wskazano realizację zadań z zakresu wspierania rodziny oraz w pkt. 15 realizację zadań określonych w ustawie o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Ponadto w § 16 ust. 8 wskazany został zakres czynności, uprawnień i odpowiedzialności poszczególnych stanowisk pracy w tym asystenta rodziny.

Wójt Gminy Samborzec Zarządzeniem Nr Or.I.077.1.2017 z dnia 03.01.2017 roku, upoważnił

Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Samborcu do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w sprawach o ustalenie prawa do przyznania jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia żywego dziecka, posiadającego zaświadczenie o którym mowa w art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za Życiem” (**Zał. Nr 2**), ponadto Wójt Gminy Samborzec Zarządzeniem Nr 3/2018 z dnia 12.01.2018 roku (**Zał. Nr 3**) upoważnił Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Samborcu do jednoosobowego prowadzenia spraw Ośrodka Pomocy Społecznej w Samborcu, wykonywania czynności z zakresu prawa pracy w stosunku do pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Samborcu oraz prowadzenia postępowań i wydawania decyzji oraz wykonywania innych czynności leżących w zakresie działalności Ośrodka Pomocy Społecznej m.in w § 1 pkt 8 i 9 wskazane są postępowania w sprawach z zakresu wspierania rodziny oraz wydawania w tych sprawach decyzji oraz prowadzenia postępowań i wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach jednorazowego świadczenia, o którym mowa w art. 10 ust. 13 ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za Życiem”.

Opracowanie i realizacja 3-letniego gminnego programu wspierania rodziny.

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej gmina Samborzec posiadała opracowany 3-letni Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2023-2025 przyjęty Uchwałą Nr XLVII/321/23 z dnia 30 marca 2023 roku Rady Gminy Samborzec (**Zał. Nr 4**).

W podstawie prawnej opracowania Programu m.in. wskazano ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Diagnoza demograficzna i społeczna w Gminie Samborzec obrazuje ogólną liczbę mieszkańców gminy w podziale na lata 2020-2021-2022. Zobrazowano najczęstsze przyczyny udzielania wsparcia w trudnych sytuacji życiowych, które stanowią przyczynę ubiegania się o wsparcie. Wskazana została liczba rodzin objętych pomocą w ramach ustawy o pomocy społecznej, wskazano liczbę rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny i liczbę dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Zobrazowano wysokość kosztów przekazanych przez gminę za pobyt dzieci w pieczy zastępczej. Wskazany został również podział kompetencji działań i zadań pomiędzy samorządami wynikając z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Z analizy dokumentu wynika, że adresatami Programu są mieszkańcy Gminy Samborzec. Program skierowany jest do rodzin i dzieci doświadczających problemów opiekuńczo –

wychowawczych, zagrożonych umieszczeniem dzieci w rodzinie zastępczej lub pieczy zastępczej oraz rodzin, którym zostały odebrane bądź ograniczone prawa rodzicielskie.

Z ogólnego wprowadzenia do Programu wynika, że został on opracowany aby kompleksowo wspierać rodziny.

W Programie dokonano analizy SWOT, która jest stosowana jako uniwersalne narzędzie pierwszego etapu analizy strategicznej. Pozwala wykorzystać zgromadzone informacje do opracowania strategii działania opartej na silnych stronach i szansach, przy jednoczesnym eliminowaniu bądź ograniczaniu słabych stron i zagrożeń. Głównym celem analizy jest określenie aktualnej pozycji problemów występujących w gminie, a wraz z tym opracowanie najlepszej strategii postępowania. Analiza SWOT została opracowana w podziale na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

- mocne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę,
- słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę,
- szanse: wszystko to co stwarza szansę korzystnej zmiany,
- zagrożenia: wszystko to co stwarza niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

W Programie określono cel główny jakim jest „Rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin w Gminie Samborzec, sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych”.

Realizacja powyższego celu odbywała się poprzez cele szczegółowe takie jak:

- Zapewnienie rodzinom stabilizacji i poczucia bezpieczeństwa socjalnego.
- Wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze.

Podnoszenie jakości i efektywności usług na rzecz wspierania rodziny.

Powyższe cele mają określone zadania służące osiągnięciu zakładanych wskaźników realizacji, termin, realizatorów tych zadań oraz wskazano źródła ich finansowania.

W Programie ujęto informację o źródłach finansowania Programu jakimi mają być środki własne z budżetu gminy oraz dotacje z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych. Zadania określone w Programie mają być realizowane i wdrażane etapowo i zgodnie z możliwościami finansowymi Gminy.

Zgodnie z zapisami Programu, realizatorem Programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Samborcu w partnerstwie z Urzędem Gminy Samborzec, Policją, Zespołem Interdyscyplinarnym, GKRPA, placówkami oświatowymi, PCPR w Sandomierzu, PUP w Sandomierzu, oraz Sądem Rejonowym w Sandomierzu.

W Programie założono, że monitoring prowadzony będzie na zasadzie gromadzenia i analizy danych z procesu realizacji Programu. Efektem monitoringu ma być roczne sprawozdanie z realizacji zadań. Ponadto zaznaczono, że Program jest dokumentem otwartym i długofalowym i będzie podlegał ewaluacji w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się sprawami rodziny. Wsparcie ma mieć charakter profilaktyczny, edukacyjny i ochronny. W celu uzyskania jak najlepszego efektu podjętych inicjatyw konieczna jest stała współpraca pomiędzy instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami.

W Programie ujęto również spodziewane efekty realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2023-2025, są to m.in. : polepszenie sytuacji dziecka oraz rodziny, wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa dziecka i rodziny, poprawa funkcjonowania rodzin z problemem opiekuńczo – wychowawczym, przeciwdziałanie umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wspierania rodziny i inne.;

Zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań. Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej przedstawiła opracowane sprawozdanie z realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej za rok 2022.

Zadanie realizowane prawidłowo.

Kwalifikacje asystentów rodziny i tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Samborcu na dzień kontroli zatrudniał jedną osobę na stanowisku asystenta rodziny na umowę o pracę od 2012 roku do nadal w wymiarze pełnego etatu, która posiada kwalifikacje zgodnie z art. 12 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej tj. ukończyła studia wyższe na kierunku pedagogika (zał. nr 1 cz. II). W trakcie kontroli sprawdzono złożone w aktach osobowych oświadczenia asystenta rodziny potwierdzające spełnianie wymagań, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 3 cyt. ustawy.

Z analizy zakresu czynności asystenta rodziny wynika, że zawiera on wszystkie zadania asystenta, o których mowa w art. 15 ust. 1 w/w ustawy.

Ponadto w trakcie kontroli nie stwierdzono łączenia wykonywania obowiązków asystenta rodziny z zadaniami pracownika socjalnego na terenie gminy Samborzec oraz prowadzenia postępowań

z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę, o których mowa w art. 17 ust. 3 i 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Asystent rodziny podnosi swoje kwalifikacje poprzez uczestnictwo w szkoleniu, o którym mowa w załączniku nr 1 cz. II niniejszego wystąpienia dot. tworzenia możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów. Dokumentacja potwierdzająca udział w szkoleniach znajdowała się w teczce osobowej asystenta rodziny. Ośrodek Pomocy Społecznej w Samborcu, w okresie objętym kontrolą, uczestniczył w Programie Asystent Rodziny i wnioskował o dodatek specjalny dla asystenta rodziny. W ramach Programu, gmina otrzymała dofinansowanie w wysokości 3 000 zł, które wypłacone zostało asystentowi w formie dodatku specjalnego w miesiącu grudniu 2022 r.

Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa, organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających.

Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta.

W okresie kontrolnym, opieką asystenta objętych było 12 rodzin z 26 dziećmi, z czego 6 dzieci przebywa w pieczy zastępczej (4 dzieci w instytucjonalnej i 2 dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej) i jedno zostało przysposobione. Wszystkie rodziny objęte zostały wsparciem asystenta na wniosek pracownika socjalnego, w tym jedna została zobowiązana do współpracy przez Sąd. Z dwoma rodzinami, asystent podjął współpracę w roku 2012, z jedną w 2014 r., trzema w 2015 r., z jedną w 2017 r., z jedną w 2020 r., z jedną w 2021 r., z dwoma w 2022 r. i z jedną w roku bieżącym. We wszystkich rodzinach podstawowym problemem była niezaradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Ponadto w rodzinach występowały następujące problemy: bezrobocie, nadużywanie alkoholu, niepełnosprawność i przemoc.

Procedura przydzielenia rodzinie asystenta prowadzona jest zgodnie z art. 11 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, tj.: pracownik socjalny wnioskuje na piśmie do kierownika OPS o przydzielenie asystenta rodziny (**Zał. Nr 5**). Następnie kierownik wyraża na wniosku zgodę i podpisywana jest zgoda rodziny na współpracę z asystentem (**Zał. Nr 6**).

Praca z rodzinami prowadzona jest na podstawie *planu pracy z rodziną* opracowanego dla każdej rodziny objętej wsparciem asystenta (**Zał. Nr 7**). Opracowanie planu poprzedza *wstępna analiza sytuacji rodziny* (**Zał. Nr 8**) oraz *analiza sytuacji szkolnej i wychowawczej dziecka* (**Zał. Nr 9**). Plan pracy z rodziną zawiera dane osobowe oraz adresowe członków rodziny, a także: cel główny, przyczyny trudnej sytuacji życiowej, cele określone przez rodzinę, zasoby i możliwości

rodziny oraz ograniczenia rodziny utrudniające rozwiązanie trudnej sytuacji życiowej, a także cele szczegółowe i przewidywane efekty, działania rodziny, asystenta i instytucji zmierzające do osiągnięcia celów oraz terminy ich realizacji.

Za cel główny planów wyznaczono: podniesienie kompetencji w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Natomiast cele szczegółowe to np.: poprawa dbałości o wygląd zewnętrzny oraz o utrzymanie porządku w domu i wokół niego, powrót dzieci do szkoły, zapisanie dziecka do przedszkola, zacieśnianie więzi rodzinnych, poprawa sytuacji materialnej, bytowej i finansowej, poszukiwanie pracy itp. Zaplanowane do realizacji cele i działania odzwierciedlają potrzeby rodziny. Cele i działania modyfikowane są co 6 miesięcy. Plan podpisany jest przez członka rodziny i asystenta.

Praca z rodzinami dokumentowana jest przez asystenta głównie w formie notatek służbowych (**Zał. Nr 10**) sporządzanych z wizyt u rodziny oraz np.: na okoliczność ważnych wydarzeń dotyczących rodziny, kontaktów w sprawie rodziny ze szkołą czy kuratorami. Kontakty i wizyty w miejscu zamieszkania rodzin odnotowywane są w *Dzienniku wizyt w środowisku rodzinnym* (**Zał. Nr 11**). Z analizy zapisów w dziennikach wynika, że asystent odwiedza rodziny średnio od dwóch do kilku razy w ciągu miesiąca lub więcej w zależności od potrzeb. Poza wyżej wymienionymi dokumentami, tj.: planami pracy i dziennikiem pracy, w dokumentacji prowadzonej przez asystenta, dotyczącej pracy z rodziną znajdowały się również *okresowe oceny*, informacje do PCPR/OPS o sytuacji rodzin objętych wsparciem asystenta oraz dokumentacja świadcząca o pracy z rodziną, tj. korespondencja z sądami, kuratorami, szkołami.

W ramach zapewnienia rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa, asystenci rodziny realizują następujące zadania (informacje uzyskane po kontroli dokumentacji oraz zawarte w załączniku do kontroli nr 1 cz. III):

- **udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego** - pomoc i wsparcie asystenta w tym zakresie polegało na: pomocy w prawidłowym i racjonalnym planowaniu, gospodarowaniu budżetem domowym, Ponadto, asystent mobilizował do utrzymania porządku w domu i dbania o higienę osobistą. W kontrolowanym okresie, zadanie realizowane było w przypadku 12 rodzin;
- **udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych** – w ramach zadania, asystent udzielał rodzinom informacji o możliwości skorzystania z różnych form pomocy świadczonych m.in.: przez OPS, PCK i Caritas i kryteriach jej otrzymania. Pomoc świadczona była w przypadku wszystkich rodzin;

- **udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych** – zadanie realizowane było poprzez informowanie rodzin o możliwości z usług świadczonych przez Punkt konsultacyjny w Samborcu oraz z pomocy psychologa zatrudnionego w OPS w Samborcu oraz poprzez pomoc w organizowaniu wizyt w poradniach specjalistycznych i rozmowy wspierające dotyczące sytuacji rodziny. Pomoc udzielana była 12 rodzinom;
- **udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi** – w ramach zadania, asystent mobilizował rodziców do udzielania dzieciom pomocy w nauce, do monitorowania sytuacji szkolnej dzieci i współpracy ze szkołą, do wspólnego spędzania czasu wolnego, do wspierania rozwoju zainteresowań dzieci. Ponadto, asystent informował o możliwości skorzystania z pomocy w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Sandomierzu. Powyższe działania podejmowane były wobec 12 rodzin;
- **wspieranie aktywności społecznej** – zadanie realizowane było poprzez zachęcanie rodziców do udziału w wydarzeniach kulturalnych oraz do wspólnego spędzania czasu wolnego. Zadanie realizowane było w przypadku wszystkich rodzin;
- **motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych i udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej** - asystent informował członków rodzin o dostępnych ofertach pracy, kursach i szkoleniach podnoszących kwalifikacje. Ponadto, asystent zachęcał do podejmowania prac dorywczych, poszukiwał z członkami rodzin pracy poprzez udostępnianie im aktualnych ofert pracy. Zadanie realizowane było we wszystkich rodzinach;
- **motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych** – realizacja zadania polegała głównie na informowaniu rodzin o tym gdzie szukać pomocy, motywowaniu do udziału w spotkaniach mających na celu kształtowanie prawidłowych postaw rodzicielskich (np. w Szkole dla Rodziców w Sandomierzu). Wsparcie świadczone było w 12 rodzinach;
- **udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych** – w ramach zadania asystent rozmawiał z dziećmi na temat emocji i ich okazywania i informował rodziców o możliwości skorzystania z pomocy w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej i Poradni Zdrowia Psychicznego w Sandomierzu. Działania te podejmowane były w 12 rodzinach;
- **prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci** – realizacja zadania w stosunku do rodziców polegała głównie na informowaniu rodziców o ich prawach i obowiązkach wynikających z wychowywania dzieci, w tym o obowiązku

zapewnienia dzieciom podstawowych potrzeb. Ponadto asystent wzmacniał pozytywne relacje w rodzinie i zachęcał rodziców do poświęcania dzieciom większej uwagi i zainteresowania. Zadanie realizowane było we wszystkich rodzinach;

- **dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej, niż co pół roku, i przekazywanie tej oceny podmiotowi, o którym mowa w art. 17 ust. 1** – asystent sporządza *okresowe oceny sytuacji rodziny (Zał. Nr 12)*. Oceny zawierają: datę sporządzenia, okres za jaki zostały sporządzone, opis aktualnej sytuacji rodziny informacje o tym jakie zmiany zaszły w sytuacji rodziny, wnioski do dalszej pracy z rodziną i podpis asystenta. Oceny zatwierdzone są przez kierownika OPS;
- **monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną** - w kontrolowanym okresie, asystent rodziny zakończył współpracę z 5 rodzinami, w tym: z dwoma ze względu na zmianę miejsca zamieszkania, z dwoma ze względu na fakt, że dzieci osiągnęły pełnoletność i z jedną z powodu unikania współpracy matki z asystentem. W przypadku ostatniej rodziny, czworo dzieci zostało umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej i jedno zostało przysposobione. W przypadku dwóch rodzin, które zmieniły miejsce zamieszkania, dla jednej sporządzona została *ocena końcowa pracy asystenta z rodziną (Zał. Nr 13)*, z której wynika, że rodzina prawidłowo funkcjonuje w środowisku i, że nie boryka się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi. Natomiast druga rodzina, która objęta była nadzorem kuratora – nie poinformowała Ośrodka o nowym miejscu zamieszkania. Asystent, po zakończeniu z rodzinami współpracy, monitoruje je przez okres trzech miesięcy. Monitorowanie prowadzone jest w formie wizyt w miejscu zamieszkania rodziny lub/i kontakt telefoniczny, z których sporządzane są notatki (*Zał. Nr 14*). Zakończenie pracy z rodziną odbywa się w sposób formalnie ustalony, czyli: asystent na tę okoliczność sporządza *wniosek do kierownika OPS o zakończenie objęcia rodziny wsparciem asystenta (Zał. Nr 15)* wraz z uzasadnieniem oraz *ocenę końcową pracy asystenta rodziny (Zał. Nr 16)*;
- **sporządzanie na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach** – w roku 2022 i 2023, asystent nie sporządzał opinii o rodzinie i jej członkach na wniosek sądu;
- **współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny** - jednostki i osoby, z którymi asystent współpracuje najczęściej to: pracownik socjalny, Policja, Sąd, kuratorzy, PCPR w Sandomierzu, szkoły do których uczęszczają dzieci, jednostki służby zdrowia, Punkt Konsultacyjny, psycholog zatrudniony w OPS;
- **udział w zespołach do spraw okresowej oceny sytuacji dzieci umieszczonych**

w pieczy zastępczej – w kontrolowanym okresie, asystent uczestniczył w posiedzeniach zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dzieci umieszczonych w instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej, w tym w 2022 w jednej ocenie, a w 2023 r. w pięciu ocenach. Z udziału w posiedzeniu, asystent sporządza sobie notatkę służbową;

- **współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą diagnostyczno-pomocową, o których mowa w art. 9a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną** - w okresie objętym kontrolą asystent współpracował z zespołem interdyscyplinarnym w przypadku 1 rodziny dla której została założona „Niebieska Karta”;

- **podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin** – w okresie kontrolnym działania interwencyjne i zaradcze nie były podejmowane. Z dokumentacji i rozmowy z asystentem oraz z kierownikiem Ośrodka, kontrolujący;

- **dostęp do specjalistycznego poradnictwa** – zarówno dzieci jak i ich rodzice mogą korzystać z poradnictwa specjalistycznego świadczonego przez psychologa zatrudnionego w OPS w Samborcu oraz z usług świadczonych przez Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych od Alkoholu i ich Rodzin.

Zadanie dotyczące tworzenia oraz rozwoju systemu opieki nad dzieckiem, w tym pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych poprzez: zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa - realizowane jest prawidłowo

Procedura przydzielania rodzinie asystenta prowadzona jest zgodnie z art. 11 ustawy. Dokumentacja świadcząca o realizacji zadań asystenta potwierdza zasadność podejmowanych przez niego działań, dzięki czemu rodziny objęte opieką asystenta otrzymują niezbędną pomoc i wsparcie.

Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających.

W kontrolowanym okresie powyższe zadanie nie było realizowane. Zgodnie z informacją zawartą w załączniku nr 1 część IV na terenie gminy Samborzec nie funkcjonują rodziny, ze względu na brak kandydatów do sprawowania tej funkcji. W celu pozyskania rodzin wspierających, na stronie OPS zamieszczona jest informacja na temat poszukiwania osób, które podjęłyby się pełnienia funkcji rodziny wspierającej

Zadanie nie było realizowane w kontrolowanym okresie ze względu na brak potencjalnych kandydatów do sprawowania funkcji rodziny wspierającej.

Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

Zgodnie z art. 176 pkt 5 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej gmina zobowiązana jest do współfinansowania kosztów pobytu małoletniego w pieczy zastępczej, wielkość tego współfinansowania określona została w art. 191 ust. 9 cyt. ustawy.

W kontrolowanym okresie tj. od 01.01.2022 r. do dnia kontroli tj. 14.11.2023 r., 3 dzieci z terenu gminy Samborzec umieszczonych było w rodzinnej pieczy zastępczej oraz 5 dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej, za które gmina ponosi odpłatności. Wysokość środków finansowych za pobyt dzieci w pieczy zastępczej obrazuje tabela przedstawiona w załączniku nr 1 część V.

Zadanie realizowane prawidłowo.

Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Aktualnie na terenie gminy nie występują rodziny zagrożone kryzysem lub przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Wszystkie rodziny wymagające pomocy objęte są wsparciem asystenta rodziny. Pracownicy socjalni na bieżąco monitorują sytuację rodzin z terenu gminy. W przypadku powzięcia informacji o rodzinie zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, pracownicy OPS podejmą działania mające na celu objęcie danej rodziny opieką asystenta rodziny.

Zadanie nie było realizowane w okresie objętym kontrolą z uwagi na brak rodzin zagrożonych.

Koordynowania działań, o których mowa w art. 8 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Gmina Samborzec w okresie objętym kontrolą zrealizowała 2 wnioski o przyznanie jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 4000,00 zł. W teczce rodzin, którym wypłacono świadczenie znajdowały się następujące dokumenty:

- wniosek o ustalenie prawa do jednorazowego świadczenia wg wzoru określonego w rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 stycznia 2022 r.;
- zaświadczenia lekarskie potwierdzające ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie

porodu;

- zaświadczenia, że kobieta pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu;
- wyciąg z Naczelnej Izby Lekarskiej potwierdzający posiadaną specjalizację lekarza wystawiającego zaświadczenie;
- orzeczenie o niepełnosprawności dziecka;
- decyzja o przyznaniu świadczenia;
- lista wypłat za dany miesiąc w którym nastąpiła wypłata świadczenia.

Po zapoznaniu się z dokumentacją stwierdzono, że wnioski zostały rozpatrzone zgodnie z zapisami ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” oraz ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego.

Z informacji przekazanych przez Kierownika Ośrodka wynika, że w okresie w okresie kontrolnym nie występowała potrzeba udzielania wsparcia asystenta rodziny ani koordynowania działań wynikających z ustawy z dnia 4 listopada 2016r., o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za Życiem”. W kontrolowanym okresie rodziny, które zwróciły się o wypłatę jednorazowego świadczenia pieniężnego nie wyraziły potrzeby skorzystania ze wsparcia asystenta.

Zadanie realizowane prawidłowo.

Wyżej wymienionych ustaleń dokonano w oparciu o:

- dane wykazane w informacji pisemnej podpisanej przez kierownika OPS, która stanowi załącznik nr 1 do niniejszego wystąpienia pokontrolnego,
- rozmowy z kierownikiem OPS oraz z asystentem,
- analizy dokumentacji przedstawionej kontrolującym do wglądu oraz wyjaśnień pisemnych kierownika OPS.

W wyniku kontroli nie wydaje się zaleceń pokontrolnych.

Elżbieta Palusz
Anna Kowalczyk
(podpisy inspektorów)

WOJEWODA ŚWIĘTOKRZYSKI
Włodzisław Kowalczyk
Podpis

ZASTĘPCA DYREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia
Mariusz Pasek
Mariusz Pasek